

*М.І. КІСІЛЬ, кандидат економічних наук,
завідувач відділу інвестицій
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»*

Інвестиційна привабливість сільського господарства регіону

Постановка проблеми. Розвиток виробництва сільськогосподарської продукції у глобальному масштабі здійснюється на розширеній основі, бо збільшення населення планети зумовлює постійне зростання загальносвітового ринкового попиту на цю продукцію. Оскільки чисельність населення України, навпаки, зменшується, зміни в обсягах і структурі національного виробництва сільськогосподарської продукції формуються під переважним впливом не внутрішнього, а світового попиту. Слід очікувати, що на перспективу ця тенденція збережеться, а тому завдання щодо подальшого нарощування виробництва продукції сільського господарства, її перероблення та експорту є актуальним. Розв'язання цього завдання потребує здійснення заходів щодо створення сприятливого інвестиційного клімату, спрямування інвестицій товаровиробників й інших інвесторів на оновлення їхньої матеріально-технічної бази і формування в інфраструктурі та логістиці сільського господарства додаткових потужностей.

Капітал на зазначені цілі активно спрямовуватиметься, якщо його власники будуть упевнені в одержанні на прийнятному для них рівні економічних й інших вигід. Тобто, для забезпечення розвитку сільського господарства на розширеній основі необхідно для інвесторів і власників земельного, майнового, грошового та фінансового капіталу створити умови, за яких вони будуть заінтересовані вкладати свій капітал у сільське господарство. Після здійснення очікуваної

децентралізації державного управління заходи щодо створення сприятливих умов інвестиційної діяльності в сільському господарстві мають належати, передусім, до функцій регіональних органів державного управління, виконавчої влади і місцевого самоврядування та спрямовуватися ними на підвищення рівня інвестиційної привабливості свого регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні регіональні аспекти інвестиційної привабливості сільського господарства вивчалися рядом національних [1–7] та іноземних [8–12] дослідників, зокрема постійно досліджуються в Національному науковому центрі “Інститут аграрної економіки” [13–17]. Аналіз останніх публікацій показує, що теоретичні погляди авторів на інвестиційну привабливість сільського господарства регіону суттєво різняться, а тому потребують подальшого вивчення. Особливо це стосується сутності й значення інвестиційної привабливості в сучасних умовах, що вирізняються різким загостренням міжрегіональних політичних і економічних відносин, як об’єкта регіонального управління.

Мета статті – з’ясування економічної сутності інвестиційної привабливості сільського господарства в кожному регіоні, визначення відповідних їхніх регіональних рейтингів та накреслення заходів щодо підвищення останніх.

Виклад основних результатів дослідження. За результатами теоретичних досліджень, проведених нами у відділі інвестицій Національного наукового центру “Інститут аграрної економіки”, встановлено, що по-

няття інвестиційної привабливості слід розглядати як узагальнювальну оцінку умов і майбутніх наслідків для прямого інвестора від розміщення капіталу [13]. Такі оцінки доцільно здійснювати по об'єктах та суб'єктах інвестиційної діяльності, групах чи всій їхній сукупності по досліджуваному об'єкту.

Об'єктами оцінок інвестиційної привабливості можуть бути: країна або об'єднання країн, наприклад, ЄС; природно-кліматична чи економічна зона, регіон, територія пріоритетного розвитку, вид економічної діяльності відповідно до кодів КВЕД; підприємство, група однорідних підприємств, об'єднання підприємств чи їх не інтегроване формування; інвестиційний проект, або варіант; фінансовий інструмент інвестування, сегмент ринку інвестиційних товарів тощо. Для формування вихідних показників оцінок інвестиційної привабливості виробництва продукції сільського господарства по державі й регіону можна використати дані статистичної звітності.

В оцінках інвестиційної привабливості сільського господарства регіону слід урахувати результати аналогічних оцінок загалом по державі, галузі та інших регіонах, зокрема їх порівнювати. Якщо значення відповідних показників регіону перевищують їхні середні рівні по державі, галузі й іншому регіону, це доводить про пріоритетність. У цьому випадку слід визначати відповідні внутрішні можливості регіонів щодо підвищення інвестиційної привабливості їх сільського господарства для інвесторів.

Оскільки реалізація більшості інвестиційних проектів викликає не лише прямі, а й супутні, опосередковані та взаємозв'язані, витрати і ефекти, зокрема й віддалені в часі, до складу суб'єктів інвестування доцільно відносити як прямих інвесторів, так і непря-

мих учасників інвестиційної діяльності, які вимушені нести додаткові витрати, одержувати якісь вигоди чи мати інші наслідки. Тому оцінювати інвестиційну привабливість необхідно усім заінтересованим сторонам, особливо у випадках, коли інвестиційна діяльність прямих інвесторів може нанести шкоду іншим особам чи державі загалом.

В умовах відкритої економіки в оцінках інвестиційної привабливості для прямих інвесторів по усіх зазначених вище відповідних об'єктах найважливіше значення має критерій, що характеризує співвідношення "випуск-витрати", тобто рішення щодо інвестування приймається ними за умови перевищення ціни над витратами. Враховуючи, що окремий інвестор не впливає на рівень світової ціни конкретного виду продукції, для нього інвестиційно привабливим є проект, що забезпечує середньосвітової і нижчий рівень витрат на виробництво одиниці продукції.

Непрямі учасники інвестиційної діяльності також заінтересовані у підвищенні рівня інвестиційної привабливості по відповідному об'єкту. В інвестиційно привабливий регіон активно надходять інвестиції, що сприятиме зростанню прибутків підприємств, заробітної плати, відрахувань до бюджету й соціальних фондів. Водночас виникають непоодинокі випадки економічних, екологічних, соціальних та інших втрат населення, підприємств чи бюджету. Тому кожний непрямий учасник також має зіставляти свої вигоди і втрати та приймати рішення щодо підтримки чи протидії проекту. Особливо це актуально для державних органів управління й місцевого самоврядування.

Фактичний рівень інвестиційної привабливості сільського господарства регіону значною мірою характеризують показники розміру інвестицій на 1 га угідь (табл. 1).

1. Розміри капітальних інвестицій на 1 га сільськогосподарських угідь, грн

Адміністративно-територіальна одиниця	Рік			Середньорічне значення показника
	2011	2012	2013	
АР Крим	591	663	565	606
Вінницька	1763	1239	1004	1335
Волинська	953	1032	1058	1014
Дніпропетровська	965	828	725	836
Донецька	855	551	746	717
Житомирська	666	1034	877	859
Закарпатська	1447	1241	1404	1364

Запорізька	535	438	357	443
Івано-Франківська	2135	2431	3329	2632
Київська	1125	1289	2326	1600
Кіровоградська	1200	1004	819	1008
Луганська	364	539	451	451
Львівська	2358	1214	1666	1746
Миколаївська	663	440	568	557
Одеська	662	338	457	486
Полтавська	733	1083	1356	1057
Рівненська	738	699	1049	829
Сумська	557	660	674	630
Тернопільська	1094	1413	1713	1407
Харківська	546	737	773	685
Херсонська	759	663	580	667
Хмельницька	1132	1507	973	1171
Черкаська	930	1114	1038	1027
Чернівецька	1168	1260	1889	1439
Чернігівська	729	986	1111	942

Джерело: Розраховано за даними Держслужби статистики України.

Як показують дані таблиці 1, розміри капітальних інвестицій на одиницю земельних угідь регіонів суттєво різняться. Порівняно високу інвестиційну привабливість за останні три роки досягли Івано-Франківська, Львівська, Київська, Чернівецька, Тернопільська, Закарпатська і Вінницька області, а найменш привабливими були Запорізька, Луганська, Одеська, Миколаївська, АР Крим, Сумська, Херсонська, Харківська й Донецька області.

При оцінці інвестиційної привабливості по різних об'єктах, крім зазначених критеріїв, також слід використовувати:

по державі – рівень сприятливості та стабільності інвестиційного законодавства, політичної й економічної стабільності, розвиненості інфраструктури ринку та інструментів захисту інвестицій тощо;

виду економічної діяльності – перспективи його розвитку і експортні можливості, норму прибутку та її зміни в динаміці, інвестиційні ризики, стан розвитку міжгалузевих економічних відносин;

регіону, природно-кліматичній зоні, спеціальній економічній зоні й території пріоритетного розвитку – рівень загальноекономічного розвитку території регіону та його інвестиційної інфраструктури, стан ринку робочої сили, демографічні особливості населення, розвиток ринкових відносин і регіональної інфраструктури ринку, безпеку інвестиційної діяльності в регіоні;

підприємству – фінансові, економічні та інші показники його господарської діяльності; окремому проекту або об'єкту інвестування – фінансові й економічні показники цих проектів або бізнес-планів, рівні ризиків, соціальні та інші вигоди тощо;

по окремому фінансовому інструменту – очікуваний рівень доходу і вигід від їх придбання.

Оскільки ціни на продукцію сільського господарства мають формуватися виходячи з витрат по найгіршій за родючістю земельній ділянці, в усіх регіонах потенційно може забезпечуватися ефективне вкладення капіталу. Якщо ж це не досягається, слід шукати негативні чинники, що призводять до неефективності. Ці чинники різноманітні, а тому в кожному випадку їх доцільно встановлювати для окремих суб'єктів оцінок.

Основними суб'єктами оцінок інвестиційної привабливості сільського господарства по всіх зазначених вище об'єктах можуть бути такі:

по державі – органи державної влади та управління економікою, іноземні інвестори і кредитори;

виду економічної діяльності – центральний орган виконавчої влади, що здійснює функції з опрацювання державної політики та нормативно-правового регулювання в сфері сільського господарства, міжгалузеві й інші національні та іноземні інвестори, спеціалізовані й інші фінансово-кредитні

установи, інтегровані формування, національні галузеві об'єднання, асоціації тощо;

регіону (території) – центральні органи державної та виконавчої влади й управління, органи місцевого самоврядування, адміністрації СЕЗ і ТПП, міжрегіональні інвестори, фінансово–кредитні та інші установи;

підприємству – його засновники, акціонери, учасники сільськогосподарських кооперативів, менеджмент, трудовий колектив, фінансово-кредитна установа, потенційні інвестори;

окремому проекту або об'єкту інвестування – підприємство, інші учасники проекту, кредитори;

по окремому фінансовому інструменту – підприємство й громадяни – інвестори.

Кожний суб'єкт оцінок використовує власну систему показників.

Заінтересованість усіх суб'єктів у результатах інвестицій у сільське господарство спонукає їх до участі або підтримки інвестиційних проектів. Якщо така заінтересованість у будь-якого суб'єкта відсутня, або якийсь суб'єкт намагається необгрунтовано привласнити чийсь вигоди, порушується розподіл новоствореної вартості між учасниками проекту і, як наслідок, весь проект стає неефективним. Коли подібні випадки в регіоні набувають масового характеру, участь суб'єктів в інвестиціях уповільнюється.

Отже, інвестиційну привабливість, що досліджується, доцільно розглядати як узагальнювальну оцінку власників капіталу, усіх інших учасників і заінтересованих сторін щодо їхніх майбутніх вигід, витрат та інших наслідків від здійснення інвестицій у сільське господарство регіону.

Інвестиційна привабливість є змінною величиною. Будь-який регіон може поліпшити відповідні інвестиційні рейтинги, якщо змінить уявлення інвесторів про умови їхньої діяльності на кращі. Тому в оцінках інвестиційної привабливості сільського господарства регіону особливо важливо встановлювати загальний характер змін, що відбуваються при поліпшенні чи погіршенні місцевих умов діяльності інвесторів.

Результати аналітичних оцінок інвестиційної привабливості сільського господарства регіонів, здійснених у Національному науковому центрі “Інститут аграрної економіки” за інтегрованим показником, що охоплює такі критерії, як інвестиційна активність, обсяги іноземних інвестицій, концентрація капіталу, забезпеченість працюючими, розвиненість інфраструктури галузі та рівень ефективності капіталу, показують суттєві зміни в рівнях інвестиційної привабливості регіонів (табл. 2).

2.Зміна рейтингових оцінок регіонів України за рівнем інвестиційної привабливості їх сільського господарства у різні періоди

Адміністративно-територіальна одиниця	Місце регіону по періодах			Група регіонів за характером змін інвестиційних рейтингів*
	2001–2003	2004–2006	2011–2013	
АР Крим	13	7	21	V
Вінницька	14	18	7	I
Волинська	20	6	11	IV
Дніпропетровська	1	2	15	II
Донецька	4	16	17	II
Житомирська	25	22	14	I
Закарпатська	12	10	6	I
Запорізька	8	19	25	II
Івано-Франківська	15	3	1	I
Київська	2	1	3	III
Кіровоградська	3	9	12	II
Луганська	11	24	24	II
Львівська	16	4	2	I
Миколаївська	6	14	22	II
Одеська	10	15	23	II
Полтавська	7	17	9	V

Рівненська	23	12	16	IV
Сумська	17	25	20	V
Тернопільська	22	8	5	I
Харківська	5	11	18	II
Херсонська	18	23	19	V
Хмельницька	24	20	8	I
Черкаська	9	5	10	III
Чернівецька	21	13	4	I
Чернігівська	19	21	13	IV

* Групи регіонів за характером змін їх рейтингового місця в динаміці: I – підвищення інвестиційного рейтингу; II – зниження інвестиційного рейтингу; III – відносно стабільний інвестиційний рейтинг; IV – нестійкий інвестиційний рейтинг із тенденцією до поліпшення; V – нестійкий інвестиційний рейтинг із тенденцією до погіршення.

Джерело: Розраховано за даними Держслужби статистики України.

Із даних таблиці 2 видно, що найвищим рівнем інвестиційної привабливості сільського господарства в 2001–2003 роках вирізнялися Дніпропетровська, Київська, Кіровоградська, Донецька і Харківська області, тоді як до першої п'ятірки аутсайдерів у цей період належали Житомирська, Хмельницька, Рівненська, Тернопільська й Чернівецька області. Проте внаслідок змін, що відбулися в регіонах, їхні місця в інвестиційних рейтингах по сільському господарству в 2013 році суттєво змінилися: лідерами стали Івано–Франківська, Київська, Чернівецька, Тернопільська та Львівська області, а останні місця зайняли Запорізька, Луганська, Одеська, АР Крим і Миколаївська області, які в 2001–2003 роках посідали середні й вищі місця.

За характером змін інвестиційних рейтингів по сільському господарству регіонів, що відбулися з часу реорганізації колективних сільськогосподарських підприємств у приватні агроформування, в процесі досліджень виділено п'ять їхніх груп: перша – однозначно підвищили інвестиційний рейтинг Вінницька, Житомирська, Закарпатська, Івано–Франківська, Львівська, Тернопільська, Хмельницька і Чернівецька області; друга – зайняли нижчі місця в інвестиційних рейтингах Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Миколаївська, Одеська та Харківська; третя – зберігали місця в інвестиційних рейтингах Київська і Черкаська; четверта – при нестійкому інвестиційному рейтингу забезпечили його деяке підвищення Волинська, Рівненська й Чернігівська; п'ята – незважаючи на нестійкий інвестиційний рейтинг допустили

його зниження АР Крим, Полтавська, Сумська і Херсонська області.

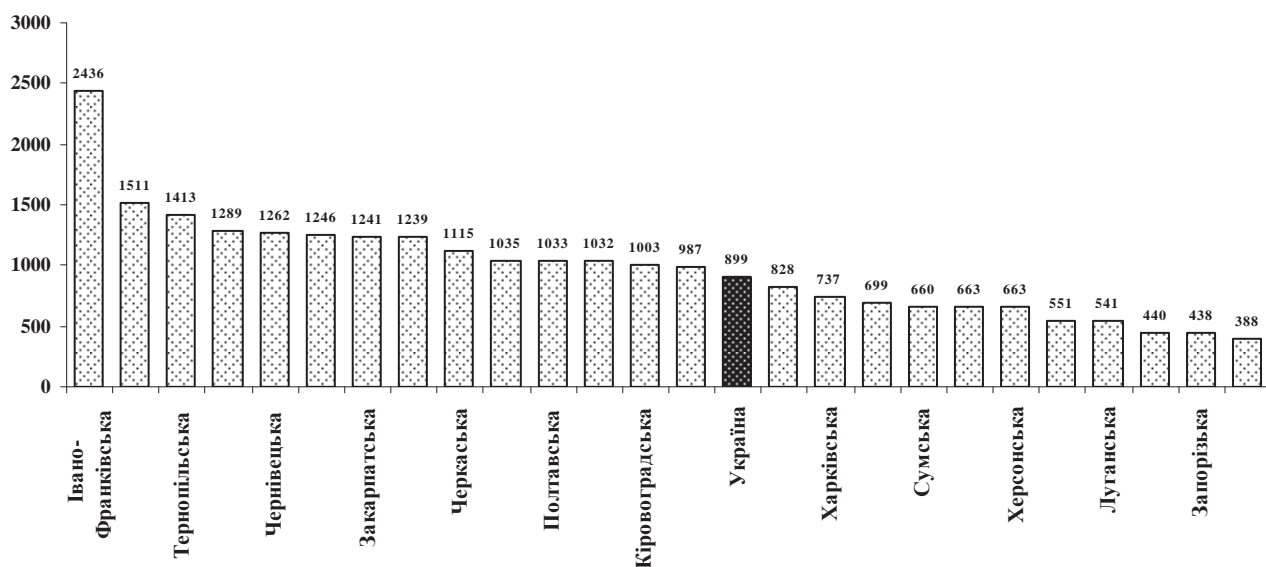
Сучасний рівень інвестицій у сільське господарство з розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь у розрізі регіонів наведено на рисунку, з якого бачимо суттєву диференціацію значень крайніх ряду показників капітальних інвестицій у виробництво сільськогосподарської продукції регіонів із розрахунку на 1 га угідь. Так, в Івано–Франківській області цей показник у 6,3 раза вищий, ніж в Одеській. Наявність таких регіональних диспропорцій призводить до порушення в капіталонедостатніх регіонах не лише економічних, а й усіх суспільних відносин, що потребує адекватного реагування.

Зіставлення даних вищенаведених таблиць і рисунка з подіями в окремих регіонах показує, що характер змін їхніх рейтингів інвестиційної привабливості по сільському господарству істотно вплинув не лише на економічні результати, а й на соціальну та політичну ситуацію в регіонах. Тому стабілізація соціально–політичної ситуації в окремих регіонах держави, крім усунення негативних зовнішніх і внутрішніх факторів, можлива, по–перше, завдяки активізації інвестиційної діяльності в сільському господарстві, а по–друге, – активізації дій самих регіонів, чому сприятиме розширення їхніх повноважень. Водночас політика держави щодо розвитку сільського господарства регіонів також має бути активною та спрямовуватися на заходи щодо вирівнювання рівнів їх соціально–економічного розвитку.

Підвищення інвестиційної привабливості сільського господарства у кожному регіоні є масштабним завданням, розв'язання якого

має національне значення й потребує консолідації зусиль по всіх ланках і сферах виробництва, соціуму, органах державної влади

та управління економікою, а також органах місцевого самоврядування.

Ранжування регіонів України за розміром капітальних інвестицій на 1 га сільськогосподарських угідь у 2012 р., грн

Джерело: Розраховано за даними Держслужби статистики України „Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності у 2012 році”.

Потреба в розв'язанні зазначеного завдання найгостріше стосується малих і середніх сільськогосподарських підприємств, а особливо фермерських та селянських господарств, які мають обмежені інвестиційні ресурси. Тому сприяння й підтримка їхніх інвестиційних проєктів має бути пріоритетом аграрної політики держави та всіх регіонів.

Нині стримувальним фактором інвестиційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників є недостатні обсяги кредитування галузі й значне скорочення кредитної підтримки аграрних підприємств. Кредитами користується лише п'ята частина останніх, що значною мірою є наслідком високих відсоткових ставок за залученими кредитами та їх недоступності для більшості підприємств галузі. Збільшення обсягів кредитної підтримки інвестицій малих і середніх підприємств та селянських господарств має стати основою аграрної політики держави й регіонів і забезпечувати активізацію інвестиційних процесів у депресивних регіонах. Значна диференціація рівня відсоткових ставок за кредитами комерційних банків

доводить про можливість регіонів стримувати їхнє необґрунтоване зростання.

Із метою підвищення інвестиційної привабливості сільського господарства регіонів слід також: забезпечити в кожному регіоні організаційне сприяння інвестиційній діяльності суб'єктів господарювання за рахунок їхніх власних джерел фінансування; поліпшити умови залучення зовнішніх інвестицій, зокрема іноземних, у сільське господарство, що сприятиме поживленню розвитку інших галузей і сфер регіону та розв'язанню соціальних проблем; розробити й реалізувати адаптовану до умов кожного регіону інвестиційно-інноваційну модель розвитку сільського господарства, яка має передбачати підтримку заходів щодо розвитку інноваційної інфраструктури та реалізацію програм і проєктів, а також активізацію інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання в регіоні; посилити організаційну та фінансову підтримку становлення системи кредитної кооперації на селі, зокрема створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів регіонального значення; збільшити підтримку інвестиційних проєк-

тів особистих селянських господарств шляхом їх пільгового кредитування, відшкодування витрат на будівництво тваринницьких ферм, придбання нової техніки і племінних тварин тощо; замінити існуючий механізм часткового відшкодування витрат на будівництво тваринницьких об'єктів на новий механізм надання такої підтримки на поверненій основі, що дасть змогу збільшити масштаби такої підтримки, раціонально витратити бюджетні кошти й уникати випадків застосування корупційних схем; збільшити обсяги державної підтримки інвестиційних проектів фермерських господарств через регіональні відділення відповідного фонду; надавати депресивним сільським регіонам статус територій пріоритетного розвитку, що згідно із законодавством передбачає пільги інвесторам; здійснити загальні заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату в регіоні усуненням місцевих перепон на шляху інвесторів.

Висновки. 1. Інвестиційну привабливість сільського господарства регіону слід розглядати як узагальнювальну оцінку власників капіталу, усіх інших учасників і заінтересованих сторін щодо їхніх майбутніх вигід, витрат та інших наслідків від здійснення інвестицій у сільське господарство регіону.

2. Результати оцінок інвестиційної привабливості сільського господарства регіону мають враховувати у своїй діяльності органи державної влади й управління економі-

кою держави і регіону, національні та іноземні інвестори, центральні органи виконавчої влади, міжгалузеві й інші інституційні інвестори, агросервісні, фінансово-кредитні та інші установи, інтегровані формування, галузеві об'єднання й асоціації, органи місцевого самоврядування, адміністрації спеціальних економічних зон і територій пріоритетного розвитку, інші учасники інвестиційної діяльності.

3. Нині місця регіонів у національних інвестиційних рейтингах по сільському господарству змінюються переважно під впливом регіональних чинників, що потребує розширення повноважень та відповідальності регіонів.

4. Низькі інвестиційні рейтинги по сільському господарству Одеської, Запорізької, Миколаївської, Луганської, Донецької й Херсонської областей, АР Крим і деяких інших регіонів збігаються із гостротою їх соціально-економічних проблем та суспільної нестабільності, що доводить про наявність взаємозв'язку між ними.

5. Підвищення інвестиційної привабливості сільського господарства у кожному регіоні є масштабним завданням, розв'язання якого має національне значення й потребує невідкладного здійснення заходів щодо створення сприятливих умов для діяльності інвесторів, використання внутрішніх можливостей і залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів у регіони.

Список використаних джерел

1. Вініченко І.І. Інвестиційна привабливість аграрного виробництва регіону / І.І. Вініченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – №10. – С. 3–5.
2. Гуткевич С.О. Інвестиційна привабливість аграрного сектора / С.О. Гуткевич // Агроінком. – 2003. – №5-8. – С. 38–39.
3. Гуртов О.І. Оцінка інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств / О.І. Гуртов, К.М. Крамаренко // Економіка АПК. – 2009. – №10. – С. 69–73.
4. Каталог інвестиційно-привабливих пропозицій регіонів за напрямками інвестування в АПК України. – К., 2008. – 186 с.
5. Лайко Г.П. Формування інвестиційної привабливості підприємств АПК / Г.П. Лайко. – К. : ННЦ ІАЕ, 2005. – 202 с.
6. Орликовський М.О. Оцінка інвестиційної привабливості аграрного виробництва регіону / М.О. Орликовський // Економіка АПК. – 2007. – №1. – С. 94–98.
7. Хвесик Ю.М. Механізми державної підтримки інвестування сільського господарства в регіонах та Україні в цілому / Ю.М. Хвесик // Зб. наук. праць Донецького державного ун-ту управління «Економіка та управління національним господарством». Серія «Економіка». Т. X, вип. 141. – Донецьк, ДонДУУ, 2009. – С. 417–427.
8. *Bandelj, N.* (2002): “Creation of Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe” Princeton University, Wallace Hall, NJ.
9. *Rajan, R.* (2004): “Measures to Attract FDI-Investment Promotion, Incentives and Policy Intervention”.
10. Regional investment attractiveness 2012. // Raport_AIR_2012_ang.pdf / <http://www.paiz.gov.pl>.
11. Stecenko I., Buka S. Factor Affecting Investment Attractiveness of Regions: The Case of Latvia / www.arsa-conf.com/.
12. Investment Attractiveness of Voivodships and Sub-Regions of Poland. // The Gdańsk Institute for Market Economics / montreal.trade.gov.pl.
13. Кісіль М.І. Інвестиційна привабливість / М.І. Кісіль // Фінансовий словник-довідник; за ред. М.Я.Дем'яненка. – К.: ІАЕ УААН, 2003. – С. 204–205.

12. Інвестиційна привабливість аграрно-промислового виробництва регіонів України / [П.Т.Саблук, М.І. Кісіль, М.Ю.Коденська та ін.]; за ред. Кісіля М.І. і Коденської М.Ю. – К.: ННЦ “Інститут аграрної економіки”, 2005. – 478 с.
15. *Кісіль М.І.* Оцінка інвестиційної привабливості аграрних підприємств // Економічний довідник аграрника / [М.І. Кісіль, К.А. Приб, М.В. Нетеса]; за ред. Ю.Я.Лузана, П.Т.Саблука. – К.: “Преса України”, 2003. – С. 212–225.
16. Методичні рекомендації з розробки регіональних інвестиційних програм в агропромисловому комплексі / [М.І. Кісіль, М.В.Нетеса, М.Ю.Коденська та ін.]. – К.: Мінагрополітики України, ІАЕ УААН, 2001. – 52 с.
17. Панорама інвестиційної привабливості АПК України / [М.І. Кісіль, Т.В. Мацибора, С.П. Іващук та ін.]; пер. з англ. Мелколм Андервуд. – К.: ННЦ ІАЕ, 2011. – 122 с.

Стаття надійшла до редакції 23.05.2014 р.

*

УДК 336.77:330.341.1:332.2

*Г.В. КОРНІЙЧУК, кандидат економічних наук
Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН*

Банківський кредитний продукт у системі інвестиційно-інноваційного розвитку агроформувань

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку аграрного ринку вимагає переходу вітчизняних агроформувань на інвестиційно-інноваційну модель діяльності, яка має ряд своєрідних особливостей, що впливають на всі аспекти її ведення і, передусім, на організацію й функціонування системи фінансово-кредитного забезпечення.

На участь кредитних установ в інноваційному процесі підприємств реального сектора економіки суттєво впливає специфіка банківської діяльності як особливої галузі національної економіки. Вона проявляється в істотних відмінностях технології розробки та реалізації банківських послуг. Серед них, найперше, можна виділити особливий механізм їхнього ціноутворення й використання для ведення повноцінної конкурентної боротьби. Зокрема, на ціну банківських продуктів і послуг значною мірою впливають зовнішньоекономічні умови діяльності кредитних організацій, нормативно-правове регулювання, структура ресурсної бази тощо. Тому домінантним напрямом розширення активних банківських операцій та залучення нових клієнтів у сферу діяльності банків є поліпшення якості всього спектра їхніх по-

слуг на основі вдосконалення, розробки й впровадження у діяльність нових кредитних продуктів та банківських технологій у процесі кредитування. Вони орієнтовані як на розширення дохідної бази банків, так і на локалізацію та зниження ризиків банківського кредитування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на те, що інвестиційне кредитування є традиційною банківською операцією, участь вітчизняних банків у фінансуванні інноваційних проектів агроформувань ще не має широкого застосування. Вагомий внесок у розв'язання цієї проблематики зробили такі відомі вітчизняні вчені, як В. Алексійчук [1], Н. Ботвина [2], О. Гудзь [4], М. Дем'яненко [5], О. Мороз [7], П. Стецюк [12], О. Непочатенко [8], О. Олійник [9], П. Саблук [11]. Результати їхнього наукового доробку мають велике значення для розвитку теорії з банківського кредитування аграрної галузі економіки. Проте подальшого вивчення потребують методологічні засади, спрямовані на визначення місця й ролі нових банківських кредитних продуктів як дієвих фінансових важелів у забезпеченні інвестиційно-інноваційного розвитку агроформувань.

© Г.В. Корнійчук, 2014